

To: BDR Medewerkers[5.1.2e]@rivm.nl]
From: 5.1.2e
Sent: Thur 11/26/2020 9:34:26 AM
Subject: FW: RIVM Persupdate donderdag 26 november 2020
Received: Thur 11/26/2020 9:34:29 AM
[20201126 - FD De wedloop om het schaarse grondwater.pdf](#)

5.1.2e
 5.1.2e
 5.1.2e
 M: 06 - 5.1.2e
 5.1.2e vrij

Secretaresse 5.1.2e
 T: 030 - 5.1.2e
 RIVM, Postbus 1 (postbak 10.2.e)
 3720 BA Bilthoven
 Antonie van Leeuwenhoeklaan 9
 3721 MA Bilthoven
www.rivm.nl

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Verzonden: donderdag 26 november 2020 09:53

Onderwerp: RIVM Persupdate donderdag 26 november 2020

Goedemorgen,

Hierbij de RIVM Persupdate van donderdag 26 november 2020.

In deze Persupdate aandacht voor: coronavirus, bevolkingsonderzoek borstkanker, Corona Volksgezondheid Toekomst Verkenning, stikstof, geluidsoverlast windmolens, terugroepactie diabetesmedicijn, luchtvaart, ecocide, grondwater, ruimte en greenwashing. Tot slot komen de te verwachten rapporten aan bod.

Coronavirus

- Woensdag 25 november
 - o Het aantal bevestigde coronagevallen staat wereldwijd op het punt 60 miljoen te passeren, zo blijkt uit cijfers van de Amerikaanse Johns Hopkins-universiteit. Op 8 november meldde de universiteit nog 50 miljoen gevallen, wat betekent dat in iets meer dan twee weken er mondiaal 10 miljoen nieuwe besmettingen zijn geregistreerd. Wereldwijd overleden in landen met meer dan een half miljoen besmettingen in België relatief de meeste mensen aan het virus; bijna 138 op 100.000 inwoners. Gevolgd door Peru, Spanje en Italië.
 - o Singapore meldt voor het eerst sinds het begin van de coronapandemie geen actieve besmettingsclusters te hebben. De stadstaat telt al twee weken geen nieuwe gevallen meer. In januari was Singapore een van de eerste landen waar het coronavirus opdook buiten China en in april noteerde het land zelfs de meeste besmettingen in Zuidoost-Azië.
 - o Duitsland koerst af op een verlenging van de huidige coronamaatregelen. Bondskanselier Merkel besluit dit waarschijnlijk vandaag in een overleg met de zestien deelstaten, melden persbureaus DPA, AP en Reuters. Verder wordt er gesproken over mogelijke tijdelijke versoepelingen in de kerstperiode. Sinds begin deze maand zijn de coronaregels in Duitsland aangescherpt, met als doel het stijgend aantal besmettingen af te vlakken. Onder meer de horeca is dicht. Eind deze maand loopt het maatregelenpakket af en waarschijnlijk wordt dat vandaag tot zeker 20 december verlengd, met het voornemen rond Kerst de regels voor in ieder geval het aantal contacten tijdelijk te versoepelen.
 - o Brabantse GGD's hebben tien meldingen gedaan bij de Inspectie voor Gezondheidszorg (IGJ) over misstanden bij commerciële coronatestaanbieders. Omroep Brabant schrijft dat de meldingen variëren van het niet werken met medische handschoenen tot het gebruiken van coronatests die niet door het RIVM zijn gevalideerd. Eén keer zou een bedrijf gegevens over positief geteste personen onjuist of onvolledig hebben aangeleverd. Bij een ander bedrijf constateerde GGD Brabant-Zuidoost dat er geen arts was die toezicht hield. In totaal bieden in Noord-Brabant zo'n vijftig bedrijven tests tegen betaling aan. De IGJ zegt dat er nog geen sancties zijn uitgedeeld en dat er gehandeld wordt op basis van de ernst van de melding. "We krijgen genoeg meldingen, maar zien ook dat het bij veel bedrijven wel goed gaat".

- o Als huisartsen een centrale rol krijgen bij het vaccineren van kwetsbaren en ouderen tegen het coronavirus, dan moeten ze kunnen meedenken over hoe dat het beste te doen. Daarvoor pleit de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV). "Het meest makkelijke is dat het in de buurt komt van hoe nu bijvoorbeeld de jaarlijkse griepvaccinatie wordt gegeven", zegt 5.1.2e 5.1.2e in het NOS Radio 1 Journaal. "Maar als het ingewikkelder wordt, denk aan het vaccin dat bij min 80 graden bewaard moet worden, dan ligt het niet heel erg voor de hand dat dit door huisartsen wordt gegeven. Dat kun je beter toedienen in verpleeghuizen of ziekenhuizen", zegt 5.1.2e. Ze benadrukt dat huisartsen volledig bereid zijn mee te werken bij het vaccineren. "Maar je wil ook dat de reguliere zorg blijft doorgaan." Het RIVM verwacht dat het vaccineren zeker een jaar zal duren. 5.1.2e is optimistischer. "Het hangt natuurlijk ook af van de productie van het vaccin, maar ik hoop dat we tegen de zomer toch een heel eind zijn, zodat je niet meer onder die geweldige druk zit van overbelaste ziekenhuizen, zorgmedewerkers en IC's."
- o Topvrouw 5.1.2e van het 5.1.2e is hoopvol dat er voor Kerst enkele coronavaccins goedgekeurd kunnen worden. Voordat vaccins toegelaten worden tot de markt, moet het EMA in het geval van de Europese Unie beoordelen of ze veilig en werkzaam zijn. In een interview met het Ierse radioprogramma RTÉ News at One ging ze ook in op twijfels van sommige mensen dat het vaccin te snel ontwikkeld is: "De veiligheidseisen voor deze vaccins zijn hetzelfde als voor alle andere vaccins."
- o Bij het RIVM zijn tot 10.00 uur vanmorgen 4947 nieuwe bevestigde coronabesmettingen gemeld. Dat zijn er 977 meer dan gisteren, maar nog altijd wel iets minder dan het gemiddelde van de afgelopen twee weken. Dat lag telkens boven de 5200. Er zijn 150 nieuwe coronapatiënten opgenomen op de verpleegafdelingen in het ziekenhuis, meldt het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). Dat zijn 73 nieuwe opnames minder dan gisteren. Op de intensive care werden 39 nieuwe patiënten opgenomen, bijna allemaal doorgestroomd vanaf de verpleegafdelingen. Dat zijn 7 nieuwe opnames meer dan gisteren. In totaal liggen er nu 1839 mensen met corona in het ziekenhuis (gisteren: 1925), van wie 529 op de IC (gisteren: 526). Er zijn dus meer patiënten uit het ziekenhuis ontslagen dan opgenomen. Bij het RIVM zijn 74 overleden covid-patiënten gemeld. Gisteren werden nog 90 doden gemeld. De afgelopen zeven dagen registreerde het RIVM gemiddeld 59 doden per dag, tegen 69 doden per dag een week eerder. Dat zijn doden van wie bekend is dat ze het coronavirus hadden.
- o Werkgeversorganisaties VNO-NCW en MKB-Nederland vinden dat het kabinet moet kijken naar alternatieven voor het verlengen van de kerstvakantie vanwege werkende ouders. Zij komen in de verdrukking, omdat ze onder werktijd voor hun thuiszittende kinderen moeten zorgen. Het Outbreak Management Team schreef gisteren in een advies te willen onderzoeken of de kerstvakantie op alle scholen dit jaar een week langer moet duren. Een deel van de coronadeskundigen die het kabinet adviseren, wees erop dat er na de sluiting van scholen in de herfstvakantie een tijdelijk daling in het aantal besmettingen te zien was. Maar het bedrijfsleven is dus niet enthousiast over die maatregel. "Door bijvoorbeeld met behulp van testen scholen te screenen, voorkomen we sluiting", stellen VNO-NCW en MKB-Nederland voor. "Dit is beter voor het onderwijs van de kinderen, voor de ouders én voor de economie."
- o De longen van de meeste patiënten die met covid-19 in het ziekenhuis belanden, herstellen na drie maanden goed. Dat meldt het Radboudumc na onderzoek van 124 patiënten. Volgens longarts 5.1.2e is de restschade na een coronainfectie vergelijkbaar met een zware longontsteking. Desondanks blijven veel patiënten langdurige klachten houden, zoals vermoeidheid, kortademigheid en pijn op de borst. Opvallende conclusie is dat een groep patiënten die tijdens hun infectie niet naar het ziekenhuis zijn gestuurd, er op dit moment slechter aan toe is dan patiënten die op een verpleegafdeling in het ziekenhuis terecht kwamen of op de IC. Volgens 5.1.2e zijn er thuisblijvers met "initieel relatief milde covid-19, maar vervolgens hardnekkige langdurige klachten en beperkingen". Daarbij is het volgens hem opmerkelijk dat er nauwelijks afwijkingen aan de longen te zien zijn bij die groep. Daarom is er "dringend behoefte aan meer onderzoek naar verklaringen en behandelmogelijkheden", aldus 5.1.2e.
- o Nederland krijgt in het eerste kwartaal van volgend jaar de beschikking over een half miljoen vaccins van de Duitse farmaceut Curevac. Tenminste, als de resultaten van het onderzoek naar de werkzaamheid positief zijn en het vaccin door het Europees Medicijnagentschap wordt goedgekeurd. Minister De Jonge maakte in een Kamerbrief meer bekend over de aankoop van het Curevac-vaccin. De Europese Commissie sloot daar vorige week een deal over. In totaal krijgt Nederland de beschikking over 8,75 miljoen vaccins van de Duitse farmaceut. Dit is de planning van de levering: eerste kwartaal 2021: 0,5 miljoen, tweede kwartaal 2021: 1,5 miljoen, derde kwartaal 2021: 2 miljoen, vierde kwartaal 2021: 2,35 miljoen, eerste kwartaal 2022: 2,35 miljoen. Het Curevac-vaccin maakt net als de vaccins van Pfizer en Moderna gebruik van zogeheten mRNA-technologie. Die farmaceuten claimen een effectiviteit van 95 procent. Wanneer Curevac met resultaten van effectiviteit van zijn vaccin komt, is nog onbekend. De EU heeft nu deals gesloten met zes fabrikanten voor coronavaccins. Als alle vaccins effectief blijken en worden goedgekeurd, heeft Nederland de beschikking over 50 miljoen doses, waarmee 29 miljoen mensen ingeënt kunnen worden.
- o Duitsers mogen tussen 23 december en 1 januari met tien personen uit de naaste familie of vriendenkring samenkomen. Nu zijn dat nog vijf mensen uit maximaal twee huishoudens. Om die versoepeling rond de feestdagen toe te kunnen staan worden de huidige maatregelen verlengd en mogelijk verzaamd, heeft de regering samen met de zestien deelstaten besloten. De regering nam ook een beslissing over de jaarwisseling. Het is niet toegestaan om in grote straten en op grote pleinen vuurwerk af te steken. Die maatregel is bedoeld om groepsvorming te voorkomen. Er

komt geen vuurwerkverbod.

- De Rotterdamse wijk Bospolder-Tussendijken heeft een primeur met testen zonder afspraak in de eigen buurt. Ook wie geen klachten heeft, is welkom bij de twee mobiele testbussen bij het Visserijplein. De GGD en het Erasmus MC onderzoeken met dit experiment van twee weken of mensen zich sneller op corona laten testen.
- Curaçao meldt opnieuw een recordaantal besmettingen: 105 positief geteste mensen op één dag. Volgens epidemioloog 5.1.2e is er ook nog nooit zoveel getest op één dag: 553 mensen in totaal.
- Het ministerie van Volksgezondheid overweegt een speciale app te maken voor de coronatest. De app kan onder meer worden gebruikt om een test te boeken, maar kan ook een soort certificaat bevatten om te kunnen bewijzen dat je negatief bent getest. De app is nog niet officieel aangekondigd, maar ingenieursvereniging KIVI vermeldde het plan in een blogpost. Het ministerie bevestigt dat over een dergelijke app wordt nagedacht. Aanleiding is de testcapaciteit, die straks mogelijk nog veel groter is, en meerdere typen coronatests. Daar zouden "burgers gebruikersvriendelijk en op één plek" naartoe moeten worden begeleid.
- De RIVM bijpraatsessie voor journalisten over vaccins heeft geresulteerd in een aantal artikelen:
 - NOS: <https://nos.nl/l/2358077>
 - De Volkskrant: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/is-nederland-klaar-voor-het-vaccin-ja-zegt-het-rivm~ba68abe5/>
- Minister Slob van onderwijs gaat experimenteren met coronasneltesten voor leerlingen en leraren. Zo moet worden voorkomen dat het onderwijs korte of langere tijd stilligt als veel scholieren of docenten ziekteklachten krijgen. Regelmatig moeten scholen daardoor tijdelijk sluiten. Slob zei vandaag in een Kamerdebat met de pilots op een bepaald aantal scholen te willen beginnen zodra de sneltests zijn goedgekeurd. "Ze moeten wel echt valide zijn. Op dit moment zijn ze nog niet betrouwbaar."
- Duitsland en Spanje zijn een stuk verder dan Nederland als het om vaccinatieprogramma's tegen corona gaat. Spanje wil in januari beginnen en in drie maanden tijd miljoenen mensen vaccineren. Duitsland wil in december al kunnen beginnen met prikken en heeft reeds massapriklocaties aangewezen. Zo bericht NRC in een artikel over vaccinatieprogramma's: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/11/24/spanje-en-duitsland-pakken-het-grote-prikken-snel-en-voortvarend-aan-2-a4021301>
- Bij Op1 heeft KNO-arts 5.1.2e uitgelegd hoe het kan dat coronapatiënten hun geur en smaak verliezen en wat je er aan kan doen: <https://op1npo.nl/2020/11/25/janneke-snoeijs-en-hidde-de-brabander-verloren-smaak-en-geur-door-corona-en-kno-arts-wilbert-boek-legt-uit-hoe-dat-kan/>
- De Corona Gedragsunit van het RIVM heeft een samenvatting over het werk van de unit van de afgelopen tijd gepubliceerd: https://www.rivm.nl/sites/default/files/2020-11/128235_012203_FS%20Corona%20gedragsunit_TG.pdf
-
- Donderdag 26 november
 - In het zuiden van het land zijn in de eerste golf coronabesmettingen relatief gezien acht keer zoveel slachtoffers gevallen als in het noorden. Dat het zuiden destijds het zwaarst is getroffen, was al wel bekend, maar het Centraal Bureau voor de Statistiek laat met regionale cijfers zien hoe groot de verschillen zijn. Eerder werd duidelijk dat tussen maart en eind juni ruim 100.000 sterfgevallen door corona zijn geregistreerd. Van alle overleden kwamen er volgens de nieuwste cijfers 3861 uit Zuid-Nederland. Per 100.000 inwoners overleden in Brabant en Limburg 105 mensen aan de gevolgen van het coronavirus. In Oost-Nederland (Overijssel, Flevoland, Gelderland) waren dat er 57 per 100.000 en in West-Nederland (Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland) 47. De sterfte door corona was het laagst in Noord-Nederland (Groningen, Friesland en Drenthe), waar 12 overledenen per 100.000 inwoners werden geteld. De meeste sterfgevallen waren in de GGD-regio Hart voor Brabant, waar onder meer Tilburg, Den Bosch, Uden, Oss en Waalwijk onder vallen. Daar stierven ruim 1400 mensen aan het virus. Ten opzichte van de bevolkingsomvang werd Zuid-Limburg ongeveer even hard getroffen. Van alle Nederlanders die tussen begin maart en eind juni overleden, stierf een op de zes aan de gevolgen van covid-19. In de GGD-regio Hart voor Brabant was dat zelfs een op de drie. Hierbij de link naar het bericht van CBS: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/48/hoogste-coronasterfte-tijdens-de-eerste-golf-in-zuiden-van-nederland>
 - 5.1.2e, 5.1.2e en 5.1.2e stelt in een gesprek met het Algemeen Dagblad dat kinderen niet langer thuis moeten blijven, maar volwassenen. Dit naar aanleiding van een onderzoek dat het OMT is gestart: <https://www.ad.nl/tiel/verlengde-kerstvakantie-niet-kinderen-maar-ouders-moeten-thuisblijven~aa3d854a/> De Volkskrant heeft aan diverse personen gevraagd of het verlengen van de kerstvakantie een goed idee is: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/meer-kerstvakantie-minder-corona-niet-goed-voor-werkende-ouders-kinderen-en-economie~b221c1f7/>
 - Het Algemeen Dagblad heeft vorige week een opiniepeiling onder de Nederlandse bevolking laten uitvoeren door bureau Markteffect. Hieruit blijkt:
 - Driekwart van de Nederlanders vindt het onverantwoord als mensen deze winter op vakantie gaan naar het buitenland. De helft meent dat meer maatregelen nodig zijn om de verspreiding van het virus tegen te gaan;

- Uit de enquête blijkt dat 50 procent van de ondervraagden vindt dat het kabinet en het RIVM zelfs te weinig doen om verdere verspreiding van het virus te voorkomen. Slechts 8 procent vindt dat er te veel maatregelen zijn genomen;
- 75 procent van de ondervraagden stelt zich te ergeren aan de losse omgang van anderen met de coronaregels. De Nederlander geeft zichzelf daarbij een beter cijfer: 87 procent zegt zich goed tot zeer goed aan de coronamaatregelen te houden. Dat percentage is iets hoger dan in augustus.
- o Woensdag sloot de Europese Commissie een zesde contract met een coronavaccinproducent, deze keer met het Amerikaanse Moderna. Alles bij elkaar zijn de lidstaten nu verzekerd van 1385 miljoen vaccindoses: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/hoe-samenwerken-loont-twee-miljard-vaccins-voor-450-miljoen-eu-burgers~bab087bc/>
- o Vaccineren tegen het coronavirus dreigt zich tot een splijtzwam binnen families en vriendengroepen te ontwikkelen. De Telegraaf heeft daar een artikel aan gewijd: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/766367861/vaccinatiediscussies-dan-maar-geen-kerstdiner>
- o De tweede lockdown kan de laatste zijn, áls Nederland het voorbeeld van Slowakije volgt en de gehele bevolking in één weekend test, zegt 5.1.2e van KPMG in Trouw: <https://www.trouw.nl/binnenland/massaal-sneltesten-kan-derde-lockdown-voorkomen~b2a10f34c/>
- o Diverse media hebben aandacht voor het versoepelen van de maatregelen rond de Kerstdagen in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk:
 - De Volkskrant: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/kerst-in-het-verenigd-koninkrijk-een-scrooge-wil-boris-johnson-niet-zijn~baae2343/>
- o Een journalist van de Volkskrant loopt mee bij de GGD Brabant-Zuidoost en schrijft hier artikelen over. Vandaag gaat het over mensen die zich beschikbaar stellen om te werken voor de GGD: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ik-verveel-me-dood-schreef-de-16-jarige-jongen-aan-de-ggd-heb-je-werk~b6f804bb/>
- o 5.1.2e 5.1.2e stelt in een opinie-artikel in de Volkskrant dat we er niet in geslaagd zijn het virus uit verpleeghuizen te houden, terwijl we dit wel hadden voorgenomen na de eerste golf: <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/opinie-in-het-verpleeghuis-waart-het-virus-weer-rond-bij-ouderen-maar-vaccineer-jongeren-eerst~bede1c9d/>
- o De Telegraaf heeft een artikel gewijd aan het succes van de 'testbus' op Urk: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/311577847/coronabus-op-urk-heer-waakt-over-ons-maar-toch-maar-even-testen>
- o
- Vooruitblik
 - o Op donderdag 26 november publiceert nieuwe resultaten van de PIENTER Corona Studie van het RIVM. Deze studie kijkt naar de opbouw van immuniteit tegen SARS-CoV-2 in Nederland. Hieruit blijkt dat bij 92% van de mensen bij wie antistoffen tegen SARS-CoV-2 in het bloed zitten, zijn ruim 6 maanden later nog steeds antistoffen in het bloed aanwezig. In deze 6 maanden zijn de antistoffen bovendien sterker geworden. Ze binden zich beter aan het virus en daarom zijn minder antistoffen nodig om hetzelfde werk te doen. Het RIVM brengt hier een nieuwsbericht over uit.
 - o 5.1.2e is donderdag 26 november te gast bij Nieuwsuur. Aanbod komen het aantal besmettingen, stand van zaken, ouderenzorg en er wordt kort teruggeblikt op de afgelopen maanden.
 - o Het Reformatorisch Dagblad heeft vragen gesteld naar aanleiding van de inmiddels bekende kritiek van 5.1.2e op de PCR-test zoals beschreven in een artikel bij Eurosurveillance. 5.1.2e van ErasmusMC heeft de journalist te woord gestaan. RIVM zal een document met uitleg sturen. De publicatie is naar verwachting zaterdag 28 november.

Bevolkingsonderzoek borstkanker

Donderdag 26 november stuurt 5.1.2e een kamerbrief over de diverse bevolkingsonderzoeken naar de Tweede Kamer. 5.1.2e zal donderdag het besluit bekend maken om de periode tussen twee uitnodigingen voor het bevolkingsonderzoek naar borstkanker tijdelijk te verlengen naar drie jaar. Door een krapte op de arbeidsmarkt en het tijdelijk stilleggen van de screening eerder dit jaar door COVID19, is het niet meer mogelijk om vrouwen iedere twee jaar uit te nodigen voor onderzoek naar borstkanker. EenVandaag zendt dezelfde avond hier een item over uit. 5.1.2e is hiervoor eerder deze week geïnterviewd.

Het RIVM publiceert op donderdag 26 november de monitors bevolkingsonderzoeken naar borstkanker, baarmoederhalskanker en darmkanker met een bijbehorend nieuwsbericht.

Corona Volksgezondheid Toekomst Verkenning

Op vrijdag 27 november biedt het RIVM de Corona Volksgezondheid Toekomst Verkenning minister De Jonge en 5.1.2e 5.1.2e aan. De effecten van de coronacrisis komen harder aan bij kwetsbare bevolkingsgroepen, zoals lager opgeleide mensen,

jongeren, ouderen en mensen met onderliggende gezondheidsproblemen. Het gaat dan niet alleen om de directe gevolgen maar juist ook om de indirecte, toekomstige gevolgen.

Diverse media hebben aangegeven hier aandacht aan te willen besteden.

Stikstof

Op woensdag 25 november veel aandacht voor onderzoek van onderzoeksjournalistiekplatform Investico naar agrarische bedrijven die veel stikstof uitstoten. In de persupdate van woensdag 25 november is het artikel in Trouw over dit onderwerp al gedeeld. Hierbij de link naar het artikel van Investico: <https://www.platform-investico.nl/artikel/handvol-agrarische-bedrijven-houdt-nederland-op-slot/>

De Volkskrant schijft op donderdag 26 november een artikel waarin de krant met name inzoomt op het uitkopen van deze bedrijven: <https://www.volkskrant.nl/economie/onderzoek-stikstofcrisis-kan-worden-doorbroken-met-uitkopen-van-kleine-groep-veehouders~bbbdccf3/>

Trouw staat ook op donderdag 26 november uitvoerig stil bij dit onderzoek, met een artikel en een opinie-artikel van de hoofdredactie: <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/helaas-het-stikstofprobleem-is-niet-opgelost-met-het-uitkopen-van-25-piekbelaesters-al-helpt-dat-wel~b21cc525/> en <https://www.trouw.nl/opinie/gedwongen-uitkoop-boeren-onvermijdelijk~bba993e4/>

Carola Schouten werd als de beste persoon gezien op deze post: boerendochter, rekenmeester, begripvol. Door de stikstofcrisis werd haar bewegingsruimte nihil. Zo start het profiel-artikel van NRC over minister Schouten. Hierbij de link: <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/11/24/de-stikstofchef-die-moet-laveren-tussen-landbouw-en-natuur-a4021314>

Geluidsoverlast windmolens

De Volkskrant heeft woensdag 25 november een artikel gepubliceerd over geluidsoverlast door windmolens. In dit artikel is gerefereerd aan onderzoeken van het RIVM uit het verleden naar dit onderwerp. Ook schrijft de krant dat het RIVM momenteel, in opdracht van staatssecretaris Van Veldhoven, een inventariserend onderzoek doet naar nadelige gezondheidseffecten van laagfrequent geluid afkomstig van windmolenparken. Dit naar aanleiding van uitspraken van klinisch-fysicus-audioloog van het Leids Universitair Medisch Centrum Jan de Laat. Hij wijst erop dat oude studies vooral gaan over kleine windmolens, terwijl de turbines tegenwoordig vaak 100 meter hoog zijn en het geluid verder kan dragen. Namens het RIVM heeft 5.1.2e een bijdrage aan dit artikel geleverd. Hierbij de link naar het artikel: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/zwiep-zwoep-zwoep-doen-de-windmolens-boer-ad-kan-het-niet-meer-aanhoren~b9dae14a/>

Terugroepactie diabetesmedicijn

Van drie merken metformine is gebleken dat er enkele partijen op de Nederlandse markt zijn waarbij de hoeveelheid NDMA boven de toegestane limiet is. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) hebben daarom besloten deze partijen van de markt te halen. Het gaat om een aantal batches van de merken Centrafarm, Consilient Health en TEVA. Alle overige partijen van deze merken en andere merken metformine voldoen wel aan de norm. Er is geen acuut risico voor patiënten die de verontreinigde metformine hebben gebruikt en er is een vervangend medicijn beschikbaar.

Luchtvaart

De bijdrage van luchtvaart aan de opwarming van de aarde wordt onderschat. Tot nu toe kijkt de wetenschap vooral naar uitstoot van CO₂. Andere effecten van de luchtvaart dragen echter twee keer zo veel bij aan de klimaatverandering. Dat blijkt uit een studie van EASA, de Europese organisatie voor luchtvaartveiligheid. De conclusie is overgenomen door de Europese Commissie, de opdrachtgever van het onderzoek. Het EASA-onderzoek dateert uit augustus en is dinsdag door de Europese Commissie gepubliceerd. Hierbij de link naar het rapport: https://ec.europa.eu/clima/news/updated-analysis-non-co2-effects-aviation_en

Ecocide

Trouw heeft een artikel gewijd aan ecocide, misdrijven tegen het milieu. Een aantal juristen, die zitting hebben gehad in internationale tribunaal, hoogleraren en advocaten met ervaring op het gebied van milieudelicten met ernstige vervuiling tot gevolg, zijn nu bezig met een juridisch kader. "Ecocide moet een crimineel delict worden", zegt 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e. Het is de bedoeling dat verantwoordelijken, verdachten dus, bij het Internationale Strafhof (ICC) in Den Haag vervolgd kunnen worden net als bij genocide, oorlogsmisdaden, misdrijven tegen de menselijkheid en agressie in een oorlog die in strijd is met internationale verdragen. Hierbij de link naar het artikel: <https://www.trouw.nl/buitenland/ecocide-moet-net-als-genocide-straftbaar-worden~bfd89405/>

Grondwater

De aanspraken van burgers, boeren en bedrijven op grondwater zijn de afgelopen decennia dik verhoederd. Zo neemt het

aantal boeren dat met grondwater beregent snel toe. 5.1.2e 5.1.2e wil dat er een eind komt aan de 'ongebreidelde groei van grondwateronttrekkingen'. 5.1.2e sprak hierover met het Financieele Dagblad. Dit artikel is als bijlage toegevoegd.

Ruimte

Het College van Rijksadviseurs adviseert dat er een minister van ruimte moet komen. Deze minister moet de regie gaan voeren over klimaatverandering, hervorming van de landbouw, woningbouw, waterveiligheid en andere energie vereisen de komende jaren stevige aanpassingen in de schaarse ruimte van Nederland. Hierbij de link naar het advies:

<https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/actueel/nieuws/2020/11/23/rijksadviseurs-pleiten-voor-minister-van-ruimte>

Greenwashing

De actiegroep Reclame Fossielvrij wil een wettelijk verbod op greenwashing van bedrijven, mooie sier maken met groene daden terwijl de hoofdbezigheid een hele andere, vervuilende, is. Via een zogeheten burgerinitiatief wil Reclame Fossielvrij een wettelijk verbod op de agenda van de Tweede Kamer krijgen. Daar zijn veertigduizend handtekeningen voor nodig, de teller staat op ongeveer zesduizend. Binnenkort begint de actiegroep met de werving om in 2021 de limiet van veertigduizend te halen, zo is het plan. Trouw heeft hier een artikel aan gewijd: <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/het-einde-van-de-misleidende-groenmakers~b3e22f97/>

Te verwachten rapporten:

Donderdag 26 november

- Monitors bevolkingsonderzoeken naar borstkanker, baarmoederhalskanker en darmkanker (met nieuwsbericht).

Vrijdag 27 november

- Implementation of a data fusion approach to assess the dry deposition of ammonia in the Netherlands and its implications (zonder nieuwsbericht);
 - RVP-rapport 2019-2020 (met nieuwsbericht);
 - Verder kijken dan corona, over de toekomst van onze gezondheid (corona-inclusieve VTV-website) (met nieuwsbericht);
 - c-VTV E-magazine (Corona) (zonder nieuwsbericht).

Maandag 30 november

- Begrippen en definities van mentale gezondheid onder jongeren: een draagvlakonderzoek (zonder nieuwsbericht);
 - Achtste onderzoeksronde Corona Gedragsunit (met nieuwsbericht);
 - Basisdocument pneumokokken (zonder nieuwsbericht).

Dinsdag 01 december

- Rapport gebruiksvoorschrift Storybuilder-MHC (met nieuwsbericht).

Woensdag 02 december

- Tuberculose in Nederland, 2019 (zonder nieuwsbericht).

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

T: 030- 5.1.2e

M: 06 5.1.2e

5.1.2e [@rivm.nl](mailto:5.1.2e@rivm.nl)

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Stafeenheden Communicatie en Documentaire Informatievoorziening

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | Postbus 1 | Postbak 10.2e | 3720 BA | Bilthoven

<http://www.rivm.nl>

De zorg voor morgen begint vandaag